

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 103.

ANULU XXIV.

Sabiu 30 Decembre 1876. (11 Ian. 1877.)

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care d'oué septemani cu adausulu Foisioerei. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditor'a 'toiei, pre afara la 2. r. poste cu bani gat'a prin scrisori frantuzate, adreseate câtra expeditor'a. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

traiolealte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 liara pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru priuc, si p'eri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl.
Inseratele se platescu pentru int'ala ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Cu nrulu acest'a încetăm de a mai tramite f'oi'a noastră acelor p. t. dd. cari inca nu si-au innoitu abonamentul.*)

Editura.

La finea anului.

„Saure Wochen frohe Feste“.
Septamâni amare serbatori placute.

Suntemu la finea anului. Avemu inapoi'a noastră o bucata de trecut in care s'au nimicitu multe sperantie si au resaritu multe desamagiri. Este amarit'ore ac'asta socot'ela scurta si cându resfoimu inapoi in paginile lunilor, dileloru si oreloru sa vedemu nu cum-va ne-a insielatu memori'a, nu cum-va impressiunile cele rele au suprimatu cu greutatea lor p.e cele bune, amaraciunea noastră e si mai mare, pentruca vedemu ca nu p'ote fi vorb'a de insielaciune, etristulu adevuru.

Inainte de t'ote astept'a fia-care cetatiianu ameliorarea financiiloru tie-rei. Promissiunile de vre-o trei ani înc'oce in press'a magiara, in parlamentu, de pe bancele ministeriali erau mari si multe. Deficitulu dela 1874 care suia la 60 milione er'a sa fia redusu pâna la 1877 la o suma neinsemnata de câte-va sute de mii. In loculu acestor'a sarcinele publice s'au indoitu si astadi, de-si nu ni se spune apriatu, dara pe usioru calculatu deficitulu suie la multe milione. Esecutorii 'si facu datori'a cu multa perseverantia si rig'ore. Ei cara si vendu cu tob'a si cele din urma trentie ale bietiloru contribuabili. Afurisitele de finantie inse 'si batu jocu de opintirile rigurosiloru oficiali ai casseloru statului si in locu de a mici golulu lu marescu, pentruca acei trecuti prin esecutiune suntu ipso facto absolvati pentru totud'eu'n'a dela nou'e contribuiiri, mai alesu d'eca cei trecuti prin acestu purgatoriu au mai trecut si prin inghetulu din primav'era, prin esund'ari de ape si prin grandine si focuri. In urm'a tuturoru acestor'a vine vacuulu de unde statulu nu mai p'ote astept'a nimic'a. Deficitulu, nu este altfelu cu putintia, a trebuitu sa cr'esca, va trebui sa mai cr'esca. Discursurile ministrului Széll, nu numai lungi, dara si frum'ose nu insuffa nici unu respectu cifreloru. E natur'a financiiloru câ sa nu aba nici o afectiune câtra retorica. Alte suntu lucrurile cari au putere farmecat'ore asup'r'a loru.

Incerc'arile de a gasi unu remediulu finantialu in unu pactu nou cu Cislaitanii inca nu suntu terminate. Sa dea Ddieu câ sa fia incoronate de succesu: sa avemu si noi in Ungari'a press'a noastră de note de banca, sa avemu in pivnitiele din Budapest'a unu tesauru de metalu si cislaitanii sa fia asi'a de buni sa ne dea afara darea de consumu, dare pentru productele ce se producu dincolo de Lait'a, dara se consuma la noi. Nemtii inse au dical'a: „In Geldsachen hört jede Gemüthlichkeit auf“ si nu voru sa dea nimic'a. A-i constringe sa dea nu-i putemu. T'ote alarmele din diu-ristic'a magiara, t'ote demonstratiunile au remasu pâna acum zadarnice. Nemtii nu voru sa scie nici de impartirea ban-cei, nici de vre-o invoiala in privint'a d'arei de consumu. Ministrii dela B-pest'a mergu la Vien'a, cei dela Vien'a vinu la Budapest'a; tienu consilii preste consilii, cu si f'ara presidiulu imperatului si regelui: carulu finantialu st'a

*) Ne rug'amu de dd. innoitori ai abonamentulu a adauge si adres'a vechia.

inglodatu si nu se misca. Noroculu cu dotatiunile pentru clerurile „acatolice“. Cu 15,000 economisate dela aceste p'ote ca va scap'a statulu ung. de incurcaturile finantiali si poporulu de esecutiuni. Ce nu va ajunge de aci, aru fi bine d'eca agerii patrioti aru pune mân'a pe „rublele rusesci“, aduse de „emisarii agitatori“ si aru suplini restulu trebuintiloru.

Dara fiindu ca vorbir'amu despre dotatiunea cleruriloru din care s'a forfecatu câte 5% spre salvarea statulu din miseri'a finantiale, prin asociatiune de idei sa semnal'amu publiculu, ca ac'est'a a fostu a dou'a lovituru grea din partea regimulu si legislatiunei unguresci in ajut'oriele, pre care nemuritorulu Andreiu le-a castigatu clerulu nostru din archidieceasa si a deschisu asi'a dicendu isvorulu si pentru alte cleruri.

Este tristu si acestu faptu, dara este si mai durerosu, ca dupa sciint'ia si cunoscint'ia noastră, afara de vocea deput. Part. Cosm'a in parlamentu, nu s'a mai radicatu alt'a spre a dice baremu unu „vai!“ la lovitur'a ce s'a datu bisericei noastre. Consistoriulu nostru plenariu, câru sinodele archidieceane din urma i-au concediutu afaceri mai momentu'ose er'a datoriu a nu tacea la cea dint'au lovire, cându s'a atacatu rescriptulu imp. din 1861 de ministrulu Trefort. Nu trebui sa taca acum indata ce a simtitu ca diet'a umbla cu g'andulu sa forfece din dotatiunile de totu. Acelesi îndatoriri te ave si consistoriulu metropolitanu si sinodele si congresulu nostru bis. câ corpuri ce representa biserica. Au tacutu inse cu t'otele. Mânuti'a de sasi au facutu altfelu. Ei au tramisu numai dec'atu o deputatiune la Budapest'a si au datu o representatiune la regimu si la dieta. Va dice cine-va ca ac'est'a nu folosese nimic'a. Deocamdata asi'a este. Folosese inse pentru ca au aretatu ca suntu omeni cu sufletu de vi'etia, cari nu primescu ori-ce lovire f'ara de a dice baremu unu cuventu.

Uniculu terenu nedisputatu de nimenea pre care amu fi pututu inregistra pre socot'ela anului trecut baremu o jumetate de bucuria, dara durere, si ac'asta jumetate ne-a scapatu din mâna.

D'eca regimulu nostru are momente debile in cele ce privescu finantiale, are o mare deprindere intru a fi câtu se p'ote de bruscu cu natiunalit'atile nemagiare. Anulu trecut ni-a dovedit'o mai multu dec'atu pâna la evidintia.

Inca inainte de a intr'a in anulu espiratu se incercase regimulu a face ilusoria legea natiunalit'atiloru, oprindu intrebuintiarea limbiloru nemagiare si la forurile de instanti'a prima. Ei, dara unu guvernulu p'ote gresi interpret'andu reu legea s'eu chiaru si abus'andu. Ignorarea legeri din partea unui ministru n'aru fi dara tocm'a lucru asi'a mare si natiunalit'atile inca nu aru av'e dreptu sa se supere din s'ema incolo. Vine inse diet'a carea a facutu legea natiunalit'atiloru si aproba respunsulu ce l'a datu ministrulu de justitia la o interpelatiune in materi'a ac'est'a. Ne plec'amu inaintea legislatiunei, dara suntemu mahniti. Si ce a disu ministrulu? Elu a incuviintiatu procederea tribunaleloru cari resping limbile nemagiare si a promis cu ignorarea legeri de natiionali-

tati o va justific'a prin unu proiectu, carele 'lu va aduce in dieta si care va trat'a despre limbi inaintea foruriloru de instanti'a prima. P'ana acum puse nu fur'amu norocosi a ved'e proiectulu de lege, care scimu dinainte ca are destinatiunea de a lovi in capu pre art. de lege despre „egala indreptatire a natiunalit'atiloru.“

Impartirea teritoriala pe carea amu salut'at'o, pentru ca er'a f'orte dorita si necesaria, lucru cunoscutu, pare ca s'a facutu cu totu studiulu câ sa sparga natiunalit'atile, sa le amalgameze cu elemente magiare, cu scopu de a se cristalisa o noua formatiune a elementelor in giurulu elementulu absorbitoriu magiaru.

Ce aru trebui sa se faca in statu si de statu spre prosperarea cetatiianiloru nu se face. De o parte lucra rescinti'a (in finantiale) de alta ostilitatea (la destrugerea natiunalit'atiloru.) Resultatele inse suntu triste si amare pentru noi, cari vremu sa iubimu patri'a, cari dorimu sa prosperize si o mâna de omeni pentru egoismulu loru ne resping — mai multu, natiunalicescu voru sa ne nimicesca.

Nu putemu sci d'eca *cestiunea orientala* a avutu s'eu are vre-o in-tuitia asup'r'a conducet'oriloru statulu ung. in cele interne. Cu t'ote ca este unu nonsens politicu, mai cu s'ema pentru magiari, a accept'a din solutiunea *cestiunei orientali* vre-unu sucursu, care sa ajute apasarea natiunalit'atiloru nemagiare din Ungari'a: — purtarea loru cea despreclut'ore fatia cu acestea si demonstrativele simpatii manifestate fatia cu inimicii crestinat'atiei si ai civilisatiunei — cu turcii, ispitescu pre omu sa cr'eda ca magiarii combina cele interne cu politic'a esterna si in specialu cu cea orientala. Ac'est'a aru fi tristu si pentru ei si pentru noi, din cauza ca noi câ parte intregit'ore a statulu ungurescu, putemu fi confundati cu magiarii cari se manifest'aza demonstrativu pentru turci, cari mergu in processiuni la mormentele s'antiloru mahometani, care duce sabie de on'ore unui invingatoriu asup'r'a crestiniiloru, — si tratati cu totii dreptu de inimici ai crestinat'atiei si ai civilisatiunei.

Asi'a dara si politic'a esterna nu trebuia sa intre in servitiulu conducet'oriloru patriei noastre spre a lucr'a cu dens'a, inc'atu le st'a la dispositiune, in defavorulu loru si alu nomagiariloru.

Dupa ce amu insiratu unele neplacute si durer'ose din anulu ce espira cu diu'a de mâne, sa nu uit'amu, ca intre dile de lucru suntu si serbatori. Pentru poporulu rom'anu a fostu o adev'erata serbat'ore present'ia Majest'atiei Sele Imperatului si Regelui Franciscu Iosifu in Transilvani'a, in Septembrie a. c. Pentru poporulu rom'anu a fostu o mangaiere, ved'indu ca monarchulu intielege altfelu legile despre limbi la tribunale, decum le intielege predilectiunea magiarismulu, dicendu judecatoriloru din Sabiu espresu: sa invet'e romanescu, unde majoritatea locuitoriloru e romanescu. Pentru poporulu rom'anu a fostu o mangaiere, cându a auditu din gur'a monarchulu ca-i scie apretiu virtutea sea militara, pentruca Majestatea Sea a numeratu pre rom'ani intre soldatii sei cei mai bravi si cari nu se ostenescu nici o data. S'aru par'e putienu, inse este f'orte multu câci e dela unu monarchu,

care in monarchi'a noastră de-si din d'oue staturi, Elu este autoritatea cea mai inalta si cându vorbesce autoritatea cea mai inalta, aceea ce dice, are sa insemneze ce-va.

Mai este si o alta impregiurare care noue in specialu, ne incaldiesce inimile. Suntemu convinsi si avemu chiaru si dovedi la mâna, dela tineri si betrani, ca ceea ce incaldiesce inimile nostre incaldiesce inca pre ale multor'a. Impregiurarea ac'est'a este faptulu nedisputabilu, ca printre t'ote dificult'atile câte i s'au pus „Telegrafulu Romanu“, durere si din partea unor'a pre cari ii au spriginitu, **implinescu cu numerulu ac'est'alu 24-lea anu si preste d'oue dile intra in alu 25-lea anu alu vietiei sele.** M'orte ce i s'a prorocitu de at'atea ori l'a intineritu si ia invertosiatu puterile inc'atu cu mândria p'ote sa caute inapoi asup'r'a conlucr'arei sele de unu patrariu de seculu, la desgroparea unei biserice si la desvoltarea intelectuala si materiala a unui poporu si i'erasi cu mândria si cu incedere p'ote sa caute in viitoriu cându toc m'a in anulu ac'est'a s'au grupatu si se voru mai grup'a puteri nou'e in giurui, cari 'lu voru radica in val'orea lui interna si mai multu dec'atu in trecut.

Sa nu desper'amu dara de amenint'arile cele diverse. Suatu rari serbatorile nostre. Sa fimu inse laboriosi; câci serbatorile potu fi si mai dese si mai multiamit'ore!

Scirile despre conferint'ia din Constantinopole dice „Fr. Blatt“, se succedu rapede si se contradicu mereu. Situatiunea e critica si pacifica, dupa cum suntu si dorintiele celoru interesati si impressiunile momentulu. Eri ni se dicea, ca cerbici'a Portiei otomane face ilusoria ori ce incercare a reprezentantiloru diplomatici de a restabili ordinea si pacea, ca resbelulu e la usia si armatele rusesci incepu a se misc'a, astadi se comunica o scire contrara, ca „o solutiune pacifica e inca de speratu“.

De câte ori arunc'amu privirile spre Bosforu situatiunea ni se presenta cu o noua fisiognomia. Decisiunile Portei suntu neprecalculabile si ea aci arata o persistintia neinf'ranta aci incepe a siuval. Cum se vede Turcii a se pricepe bine in a tamend'a lucrurile, ea astadi face concesiu si mane le rev'oca, cu unu cuventu ea p'orta diplomati'a europ'ena de nasu.

Se pare ca turcii din Constantinopole ratacescu prin negur'a ilusiuniloru pericul'ose. Câ dovada amintimu numai conflictulu cu Romani'a provocatu fara nice o cauza câ din seninu. Intrad'everu numai deliriulu de marire putea se degradeze in „cart'a lui Mithad“ pe romani la rangulu de „otomani“, ér pe principatele dunarene la starea de „provincia privilegiata“ si pe principele loru la rangulu unui „siefu“ atarnatoru de grati'a suveranulu. Pe timpurile candu pasi turcesci dominau in Ungari'a, p'ote ca sultani in omnipotenti'a loru pamentesca erau indreptatiti a se folosi de unu asemenea limbagiu fatia cu voivodii principatoru dunarene. Asemenea putea face ei si pe tempulu fanariotiloru, dara timpurile s'au schimbatu si cu densele si puterea sultaniloru si a „hospodariloru“. Vechii hospodari s'au facutu „principi“ positiunea si influint'ia loru, precum si raportele si relatiunile teritoriale loru s'au regulatu si garantatu

prin tractate europene sanctionate, in modu serbatorescu. Legatur'a ce léga si astadi pe principele Romaniei de Serailulu suveranului din Constantinopole e atatu de slaba cátu cercurile turcesci nu au nici o cauza a se dimite in experimentári cutezate, principatele unite de la Dunare nu suntu „provincie“ a imperiului turcescu, ba nici provincie „privilegiata“ si intielegemu ca suditií principelui Carolu cari n'au pofta de numele „otomani“ se falescu cu bunulu loru dreptu si facu protestu contr'a arrogantiilor turcesci.

Dealmintrea incidentulu turco-románu nu e de nici o insemnătate pentru situatiunea din orientu, elu numai ne amintesce faptul ca in Constantinopole se facu pretensiuni ce nu suntu basate nici pe dreptu nici pe rapórtele de putere. Nu aru fi mai prudentu pentru barbatii de statu ai Turciei a se lasá de sinamagiri si a scapá ce mai e de scapatu. In Bulgari'a, Bosni'a si Hertiegovin'a *trebuie* cá reformele nu numai sa se promita ci sa se si introduca. Pentru *aceste* teritorie Europ'a unita nu are lipsa de binecuvantarile problematice ale „cartei lui Mithad pasia“, restulu Turciei e inca destulu de mare ca sa dea zelulu parlamentarulu atatu de inflacuratu in Constantinopole destulu de lucru. Bulgarii, bosnieci si hertiegovenii suntu astadi de totu straini de o constitutiune liberala, ei ceru astadi scutiuni a vietiei si averei loru, exercitiulu garantatu alu cultulu religiosu si castigului, voru sa fie radicati pe trépt'a umanitatiei. Europ'a cere prin reprezentantii sei in conferintiá acea ce Pórt'a póte acordá. *Garantiile* nu invólva nici o degradare. Celu ce-si calca cuvintulu si promisiunile de nenumarate ori *trebuie* sa suferé consecuentiele neincrederei. Pórt'a si va face siesi unu mare servitiu facandu concessiuni, persistandu ea insa in cerbicia sea, diplomatii voru intrerupe negociarile si déca Turcia vediendu-se izolata nu va da acea ce refusa acum inainte de a se deschide templulu lui Ianu, ea va trebui sa aduca mai multe jertfe decâtu in momentulu presentu candu are de a pactá nu cu unu contraru ei cu intréga Europ'a.

Sa ne chiarificámu.

(II) Pres'a nóstra in genere combaté stárilé actuale din patria, si cu dreptu cuventu. Ea oglindeza in modulu celu mai credinciosu parerea si convingerea generala. Pentru ca nu e románu, care se fia, care se póta fi multiamitu cu giurstarile in care traimu, si in cari se afla patri'a nóstra. Ba chiaru si intre nerománi putieni, fórté putieni voru fi, cari sa fericésca giurstarile actuale. Dar' si acei'a putieni cáti aru poté fi, o facu acést'a séu numai din nepricepere séu apoi din interese curatu personali si egoistice. Pentru ca actual'a fatia e in fapta fórté nefavorabila, si de aceea nu póte fi de nici unu folosu cá se ni-o inchipuimu altfelu de cum este.

In ce privesce inse pre diferitií locuitori din patria, in asta privintia esista negresitu deschilinierea ca giurstarile acestea pentru unii suntu mai multu, pentru altii mai putienu nefavorabili. Privita inse intrebarea acést'a numai din respectulu conditiuniloru de existintia ale patriei comune, relele si defavorurile ce bántuie patri'a nóstra suntu asemenea si comune tuturorulu patriotiloru.

Despre relele si neajunsele generali, ce rodu la radacin'a existintiei patriei nóstre, s'a disu si s'a scrisu destulu, fára cá cu tóte acestea se putemu constatá o intórcere spre mai bine. Ca dupa cum se croiescu lucrurile din di in di, nici ca putemu acceptá, cá stapánii situatiunei interne si purtatorii destinelloru nefericitei nóstre patrii, se-si recunósca curendu ororile si predominandusi patimile cu adevé-

ratu zelu patrioticu se incépa nóu'a opera de regenerare.

Pána ce vomu reveni de nou la combaterea acestoru rele si neajunse generali, ce nici odata nu potu fi combutate de ajunsu, ne vomu ocupá de asta-data cu pusetiunea nóstra a romániloru in statu, cercándu a o chiarificá. Pentru cá de o parte se fimu si noi cu noi in chiaru si se ajungemu a professá totu aceleasi convictiuni in asta privintia; de alta parte se scapámu imputárilé si invinuirile neintemeiate ce ni se facu in tóte dilele de compatriotii nostri apartienatori la ras'a domnitóre.

In ceea-ce privesce mai intáin constitutiunea Ungariei cá atare, nu póte fi románu, carele se nu o respecteze si se nu fia in stare a jertfi totulu pentru ea. Pentru ca constitutiunea cá atare si in asiediamintele ei fundamentali, e cátu se póte de buna si liberala, astfelu incátu mai buna cá ea se nu-ti poftesci pe lume.

Cine pe lumea ast'a? póte dóri nice institutiuni mai liberali mai potrivite spiritulu temp'lu de adi; decum suntu acelea d. e. ca legislatiunea diace in parte in dreptulu poporulu, ca guvernarea insasi se efectue prin organe respundietóre reprezentantiei poporulu, ca puterea statulu nu e in dreptu a pretinde dári, imposite si alte prestatiuni, déca nu suntu incuviintiati de insasi reprezentantia poporulu, avendu organelu administrátóre a-si dá séma aceleiasi reprezentantie despre totu cruceerulu destinatu spre acoperirea lipselloru statulu etc. etc.

Totu institutiuni acestea, care bine practisate n'aru lipsi de a aduce fericire atatu pentru tíera cátu si pentru locuitorii ei. Si cu tóte acestea e unu adevéru tristu, inse necontestat, ca maiortatea prevalenta a locuitoriloru din patria, doresce astadi, in er'a atatu de dorita a constitutionalismulu, starea in care s'a aflu in absolutismu.

Ei bine, de unde vine acést'a? Negresitu numai de acolo, ca institutiunile constitutiunei nu se practica asiá cum aru trebuí sa se practiceze. Si de aceea trist'a ast'a aparintia nu vine a se adscrie dóra vre unei anti-patie indreptata in contr'a constitutionalismulu; ci numai si numai ca stárilé de sub absolutismu erau mai de suferitu si pentru maiortatea poporatiunei si mai favorabile! —

Ce folosu are si póte avé maiortatea poporatiunei din patria, de constitutiune? Cându prin maiestrituri si uneltiri se vede despoziata de tóte favorurile ei, si osándita de a suportá numai greutáti mai ne mai-suferibili, pre care stapánii dilei intr'un'a le sporescu, si adesea nu in interesulu bine intielesu alu patriei. —

Favorurile ce le ofera constitutiunea nóstra in trasurile sele principali, tuturorulu cetatieniloru din patria intru acee'asi mesura, au devenitu proprietate esclusiva a unei rase sirete, carea sciindu a identificá interesele statulu cu ale sele particulari si le-a insusitu tóte siesi; monopolisándu-le acum nu numai eschisivu in folosulu seu, dar' totu-odata si spre daun'a celoru-lalti locuitori ai acelei'asi patrie mame! —

Astfelu se practica adi principiile cele nobile si sublime, ce condusera legislatiunea dela 1848, cu tendinti'a de a provocá renascerea acestei atatu cercate patrii, prin basarea viitorulu ei pre multiamirea si indreptatirea egale a tuturorulu filorulu sei!

Au dóra atari principii salutari si humanitari produse de ins'asi firea lucruriloru, la noi au pretiu numai in casuri de periculi? Séu apoi se esprimara numai cu intentiune de seducere?

Destulu ca adi le vedemu cu totulu ignorate principiile acestea, si starea faptica ne dovedesce ca

domnii magiari in casuri de periculi sciú pré bine ca ce e de lipsa spre salvarea patriei; au inse memoria scurta si indata ce vedu periculile trecute, intorcu mantéu'a reintorcánduse de nou la interprinderea loru de predilectiune, la magiarisare —

Cu tóte acestea constitutiunea e si remáne buna, de si nu se aplica astfelu cá sa putemu trage si noi folóse dintr'ens'a, si e o proprietate a nóstra cá si a celoru-lalti conlocuitori din patria. Si déca adi nu se practiceza si in folosulu nostru, va veni negresitu unu tempu cându vomu poté trage si noi folósele cuviincióse dintr'ens'a. —

Deci nu se cuvine cá sa cártimu in contr'a constitutiunei si a sistemulu de statu actuale; ci numai in contr'a relei aplicári a singuraticiloru destinatiuni in pracsá. In contr'a acestoru normative speciali, ce de-si nu ne denéga — cá pána la 1848 in principiu facultatea de a poté influintiá si noi asupr'a destinelloru statulu si ale nóstre: ni-o marginescu facultatea acést'a astfelu incátu apare mai ilusoria.

Destinatiunile si normativele acestea pentru noi ingreunátóre, se potu schimbá, si cu tempu negresitu ca au sa se si schimbe. —

Románulu e indatinatu a sperá si a acceptá tóte schimbárilé spre mai bine, dela gratia Majestátiei Sele a „pré inaltiatulu nostru Imperatu.“ Ast'a si afla inse explicarea sea in trecutulu lui si in pusetiunea lui de pána acum'a in statu. Si nu insemnéza nici-decum ignorarea constitutiunei séu inclinare cátra absolutismu.

Iobagiu pána la 1848, románulu dupa legile de atunci n'avú nici barremu dreptulu de petitionare. Si astfelu e pré naturalu ca elu nu potú sa cerce usiurarea sórté sale pre calea legislatiunei. Ba e sciutu ca si putienele favoruri ce le mai succese romániloru de ale cáscigá din cându in cându, pána la 1848, au sa le multiamésca gratiei imperatiloru de pe atunci, iér' nu legislatiunei. Ce mirare deci, déca románii si adi in er'a constitutionalismulu speréza la gratia imparatésca? Si mai cu séma atunci, cându, desi de iure indreptatiti, in fapta li e cu neputintia a-si valorá pre calea legislatiunei dreptele loru pretensiuni. —

Románii nu dorescu delaturarea constitutiunei séu a sistemulu de statu, nici preponderantia séu suprematia in statu; ci numai o sórté si pusetiune démna de unu poporu consciú de sine, — incuviintiarea si garantarea conditiuniloru ce se recerú cá sa póta esista si prosperá cá románi. —

Dreptulu inse de a face pretensiunea acést'a — ori unde de unde potu sperá indeplinirea ei — nu li lu póte disputá nime; pentru ca disputarea dreptulu acestui'a aru insemná totu-odata disputarea dreptulu de existintia, care dreptu trebuie sa fie sántu si mai pré susu de tóte inaintea ori cáruia regimu si patriotu!

Corespondintia.

Domnule Redactoru! Vi se va parerea pré tardia acést'a corespondintia asupr'a unui obiectu pertractatu in universitatea fondulu regiu mai bine de 2 luni. Inse obiectulu e pré momentosu si nu e cu deseversire terminatu si decisu. Putemu vorbi dar' despre elu.

Intárdierea corespondintiei se justifica cu aceea circumstantia, ca mai de 2 luni se astépta in publiculu nostru, cá óre care dintre acei 9 domni deputati románi dela universitatea fondulu regiu sa-si radice voce, si sa ne lumineze despre „votulu separatu“ publicatu in nr. 91 din 14/26 Novembre 1876 alu „Telegr. Rom.“, si sa ne spuna, ca suntu aplecati toti d-nii deputati a luá responsabilitatea sea pentru acelu fetu —

ne fetu, modelu de enigma neresolvabile.

Amu asteptatu din motivu, ca se vorbesce, ca d-nii deputati nu aru fi avutu tempu, cá se prepare votulu cu concursulu tuturorulu, ei aru fi datu „Cart'a blanca“ unui'a dintre colegii d-loru sibieni, cá sa desvólte aci apărarea drepturiloru vatamate ale unei multime de románi.

Ne ivinduse nimicu din acea parte se pare, ca ei consimtu cu operatulu.

Publiculu románu din fundulu regiu, a fostu si este in dreptu, a acceptá dela deputatii sei o demna, seriósá si energica defensiune a drepturiloru nóstre, in contr'a apasarei seculari din partea sasiloru, in contr'a cáror'a cu tóta virtutea amu luptatu si noi si mosii si stramosii nostri. Obiectulu ni este dar' pré momentosu, cá sa putemu trece cu vederea, aceea ce se lucra de noi si pentru noi, cáci taie adencu in vietia nóstra.

Ne dóre insa, ca cu totulu contrariu acceptáriloru nóstre si esentiei cauzei nóstre, se infatisieza votulu separatu, cum se publicá elu in „Tel. Rom.“ nr. 91, in care nu aflámu nici studiu seriosu, nici cunoscintia de cauza, nici pricepere de situatiunea ei, nici logica si intielesu.

Nu putemu crede, ca cu unu astfelu de operatu, sa se defende drepturile romániloru din fundulu regiu. Deci putiena sperantia avemu dela efectulu lui; mai putiena decâtu dela cunoscintia de cauza a locuriloru nalte.

Fie-ne dar' permis, a reflectá ce-va la unele puncte ale lui.

„Autorulu votulu“ si pune de basa dóue premise, scóse din art. elect. XII: 1876, adeca scopulu de cultura si principulu de proprietate alu averii fundulu regiu, apoi dice, ca elaboratulu maiortátiei sasesci nu coresponde acestoru dóue momente, si anume scopulu culturalu pentru aceea nu, pentruca in privintia teritoriale se dismembréza comunele a. n. scaunelloru Selisce, Talmaciu si Branu dela teritoriulu fundulu regiu; iéra dreptátii pentru aceea nu, pentru ca prin §§ 2 al. 3, § 3 si § 10 al. 3 din conclusulu maiortátiei, se eschide cea mai mare parte a proprietáriloru nedisputati cu totulu dela proprietatea loru, luándu-li-se dreptulu de alegere, ce l'au avutu pána acum, pána cându in cetáti se dá dreptu fie-cáruia alegatoriu a alege doi deputati.

Lasa ca votulu separatu nu ne aréta nici propunerile, ce le-arú fi facutu deputatii nostri, ba nici aceea nu ne spune positivu, cum, in ce forma sa se modifice elaboratulu maiortátiei sesesci. Dar' sa ne oprimu pucintelu la argumentele de susu.

Adeca sasii aru fi vatamatu scopulu culturalu alu fonduriloru, pentru aceea, pentruca teritorialmente aru fi eschisu pre amintitele tienuturi románe dela teritoriulu fundulu regiu. Cine póte pricepe acést'a logica? Cine se póte intiepti de aci? Ce omu cu minte aru poté afirmá: ca s'aru vatamá scopulu religiunei, déca Bosni'a s'aru dismembrá dela Turcia? Dar' inca si afirmat'a vatamare a scopulu culturalu cá atare din partea sasiloru, contine unu neadeveru, cáci precum demanda legea, asiá si sasii sustienu acelu scopu culturalu alu averei, si acea bucatica mica, ce o au datu romániloru, totu spre scopulu culturalu o au datu (gimnasiulu din Brasiovu).

Apoi sa bagámu séma, sa nu ne arátámu tocmai atari slabiciuni in argumentele nóstre cátra adversari. Alta dar' erá aci sa se dica, erá a se combaté acea nedreptate, ce o facu sasii, cându eschidu dela teritoriulu fundulu regiu pe comunele Talmaciu — Salistei — Branului, si inca si pre alte din scaunulu Sebesiului, Orastiei si alu Sibiiului, de cari autorulu votulu nici nu si-av adusu aminte. Acést'a eschidere a

70—80 mii de români dela teritoriul fondului regiu si dela participarea la averea lui eră sa fie punctul principalu de gravamenu; si această flagranta nedreptate eră a se combate si infrânge prin argumente si dovedi tari si juridice, nu inse cu vatămarea scopului culturalu.

Ce argumente aduce votulu separatu in contra acestei mari neindreptatiri? Eaca ce: „ca acestea comune, cari stau tóte lángha, si in jurulu celoru dóue cetáti principali Sibiiu si Brasiovu, nu se potu amputá dela ele, cá si unu corpu de organele sele, cei sustienu viétia, referintiele intre ele suntu strinsu legate un'a de alt'a; cáci (ecce argumentum!) din productele saténului se inavutiesce cetatianulu si inaintéza ambii.“

Nu aru luá nimenea in risu, când unu taietoriunde sare dela Vizocna in asemenea modu aru argumentá ca orasiulu seu (care a fostu totu-déun'a pamentu comitatensu), s'aru tiené de teritoriulu fundului regiu fiindu 1 óra aprópe de Sabiiu si legatu cu linia ferata; séu cându unu bostinariu dela Porcesci asemenea aru argumentá, apartienerea scaunului Talmaciu de fundulu regiu.

Dar' cându juristulu si legi-tulu representante se perde in astfelu de frase spre a dovedi unu dreptu istoricu unu dreptu de proprietate a 50—60 de mii de români, — ce se mai dicemu atunci?

Pentru Ddieu! Numai atát'a argumentu au potutu scóte 9 deputati din multimea de documente, de legi, decrete regii, acte de statutu, decisuni politice si sentintie judiciari si alte nenumerate dovedi, esite necurmatu in decursulu unei lupte acelu 50—60 mii locuitori de mai multi secolu pâna astadi si de atátea ori date publicátiei si pertractate in jurnale, si cari dovedescu lamuritu dreptulu lor si au potutu convinge si pe dieta si pe regimulu Ungariei, in celu mai recentu tempu?!

Dar' óre ce va dice această multime de români neindreptatiti, cari pe lángha alte, si in procese grele, si-au castigatu sentintie judiciari favorítóre, cându audu, ca — dupa frazele de susu din votulu separatu — deputatii lor in fine ii mai aviséza inca odata pe ei dimpreuna cu sasii ier' la tribunale, cari singure aru fi competente in această cauza?!

Destulu de asta data despre unu asiá tristu lucru.

Sa revenimu la cela-laltu momentu principalu alu „Votulu separatu“.

Ací se invinuescu sasii, pentruca prin §§-fi 2, 3, si 10 ai operatului resp. conclusului lor le iá cu tótu dreptulu de alegere si a celoru români tolerati de ei in fundulu regiu, si in specia, ca prin § 3. se statoresce modulu de alegere, conformu legei electorali dietali, facendu-se aci sasiloru mari imputári; de ce nu au cugetatu la controversale intre legea electorala dietala si principiulu averei private, la asemenarea unei societáti actionara etc.

Dar' dloru deputati, pentru ce le faceti sirmaniloru sasi o astfelu de nedreptate nemeritata? Ce cereti dela ei o munca zadarnica, cá a lui Tantalus, unde ei totusi au muncitu, dar' d-v. a-ti odichnitu?

Nu sciti, ca regimulu si diet'a tieriei prin legi dejá sanctionate au statoritu modalitatea aceea de alegere prin legea electorala si totu asiá prin art. XII ex 1876 § 8 lit. d. si ca la aducerea acestoru legi sasii cá lei s'au luptatu in diet'a tieriei, acolo — unde este locul pentru unu astfelu de obiectu; ier' d-v. — unii pe atunci deputati dietali, a-ti statutu pe acasa si ve a-ti cautatu de treburi.

Acum cereti dela ei se modifice acele legi sanctionate, si unde? in sala universitátierei cárei a i s'au retrasu

tóta cumpetintia, de a discutá legi politice!

Bietulu M... au facutu § 3 la mandatulu lui P....! si dv. lu párti pentru ast'a la P....! sirmanulu Misiu!

Este adeveratu, ca maioritaea sasésca prin modalitatea compunerii *comissiuiloru* electorali in § 2 au statoritu unu modu nedreptu si prin care se potu face abusuri la alegeri, si votulu separatu are cuventu a combate această modalitate. Dar' nu este logicu si juridicu nici corectu a dice, ca prin această s'au despoiatu o multime de proprietari de dreptulu de alegere, ier' de alta parte prin § 10 al. 3 se dá fia cáru alegatoriu din cetáti dreptulu de a alege doi deputati.

Cáci *comissiuile* nu alegu; ele potu abusá la operatiunile lor, in sa de aci nu se póte afirmá anticipandu, ca prin acelu § s'au luat dreptulu de alegere cui-va. Apoi § 10 al. 3 alu operatului *comissiuinei* statoresce conformu § 8 lit. d) al art. diet. XII ex 1876, care dá cetáti Sabiiu si Brasiovu cátu 2 deputati: „cumca in acelea cetáti, cari trimitu la universitate cáte 2 deputati, are fia care alegatoriu a dá siedul'a sea pentru dóue nume“.

Deci déca D-nii deputati romani nu au combatutu nicairu acea norma, ca Sibiiulu si Brasiovulu sa dea cite 2 deputati, apoi cá din seninu vine acelu pasagiu alu votulu separatu, care se plange asupr'a § 10 al. 3 alu operatului sasescu, care este cea mai naturala urmare a § 8. art. XII. la care se face in votu atata provocare. Se póte o mai mare confusie? Se mai amintimu inca de unu curiosum din votulu separatu: caci cu această apoi se eshauriéza conceptulu lui: unde se amintesce de „propunerea adusa pe basa § 9 al. 3 art. XII din 1876“ si se dice, ca ea se justifica prin votulu separatu, iar conclusulu maioritáti sasesci aru fi intre altele si *nepoliticu* (nu te teme!) apoi se provóca la „*inpartirea teritoriala a tieriei*“ si se adange: ca fatia de asta impartire chieamarea Universitáti au fostu numai a statori forma si modalitatea de alegere pe bas'a conditiuniloru de pâna acum. (O ce bucurosi aru fi facutu sasii asta, daca iar lasa legea!)

Greu lucru este, a pricepe aceste concepte a „votulu separatu“. Ce propunere are se fie cea amintita acolo, nu putemu sci, ca nu ni-o spune.

Suntemu in sa siliti a întreba: Ce are a face aici inpartirea teritoriala a tieriei? In ce nexu se aduce ea cu cestiunea reprezentantiei preste averea fundului regiu? Noi scimu, ca art. XII ex 1876 in § 8 si 9 statoresce pentru scopulu Universitáti o alta inpartire, proprie numai fundului regiu.

Dóra nu vreti, ca inpartirea tieriei in comitate se valoreze si pentru cestiunea de avere a fundului regiu, si se faceti si pe fostii comitatensi — catechsochen — de proprietari ai acestei averi, si asia se faceti tocmai asia nedreptate cá si sasii?

Cine e capabilu se prieapa acelu frumosu votu separatu bata'si capulu. Convingerile romaniloru din fundulu regiu nu le contine, si noi i dicemu: fiei tierina usióra!

Din fundulu fundului regiu.

Cernauti in 30 Decembre 1876.

Dle Redactoru! Déca sórtea vitriga ni-a rapitu nóue cestoru isolati tóta posibilitatea de a ne puté impartasi unii altor'a durerile si necasurile cari ne apasa, neavendu in tíera celu putienu unu diariu românescu, si nepermitendu-ni impregiurările de a depune plângerile nóstre in foi straine (neromâne), vinu a apelá la simtiulu domniei-vóstre, la simpatia domniei-vóstre dle Redactoru, ce o aveti fatia cu cei debili, rugându-ve

se binevoiti a primí in colónele stimatului domniei-vóstre diariu unele ce se petrecu pe aici pe la noi.

Foculariulu sciintieloru precum sciti prea bine — este aici universitatea Francisco-Iosefina. La această universitate se adapa de sciintele germanisatóre (?) pre lángha o multime de judei si unu numeru considerabilu de juni români. Acestia de rându nefiindu fii de a lui Croesus, de voie nevoie se inscriu la facultatea teologica, cáci astfelu potu deveni partasi bunuriloru cari le-au sacrificatu betránii nostri pentru stranepoti, formându astfelu fundulu religionariu din carele se sustiene unu seminaru pentru junii cari se dedica altariulu. Acesti juni clerici (seminaristi se numescu ei pe la noi) consciuti fiindu de inalt'a misiune ce o au, convinsi ca nici odata preotulu nu póte se-si cástige respectu si stima, déca elu prelángha cultura duhovnicésca nu va tiené pasiu si cu cultur'a moderna (idei la cari nu consentiescu usioru unii betránii); acesti auditori de teologie dicu, cunoscându ca pre lángha cultur'a literara — fia ea bisericésca séu si de ori ce alta natura este neaperatu de nevoie si o cultura generala, cá celu ce a absolvatu unu studiu specialu sa se simtie macaru in cátu-va demnu de epitetulu „cultu“, de multu si-a fostu formatu unu cabinetu de lectura, in care — spriginitu fiindu de diuaristic'a romána — a avutu si unu numeru considerabilu de foi. Venindu apoi la putere nisce domni cari erau contrari prosperárii romanismulu in Bucovin'a si temendu-se pe de o parte cá nu cum-va junii români se-i intréca in treburile lor pre colegii neromâni dela acestu institutu, pe de alta parte in sa ingrijati fiindu cá nu cum-va preste cátu-va tempu oulu se fia mai cu minte decâtu gáin'a, i-au pus capetu acestui cabinetu de lectura confiscându-le tóte foile. S'a inceputu reulu si conducatori de atunci inainte fiindu parte mare totu rusi, 'si detera tóta silintia de a sterpi in junii candidati de preotie totu simtiulu ce-lu mai aducea de prin gimnasii. Statorindu-se apoi in anul iubileulu universitátei Fr. Ios. in Cernauti junii români academici vediendu din catra bate ventulu de nou 'si detera mân'a la o legatura fratiésca. Favorisati fiindu de sórte, „Arborós'a“ societatea loru facu sporiu neacceptatu. Acest'a i puse pe sántiele sele dnii prepositi ai seminarului (cáci teologii forméza maioritaea in soc. „Arborós'a“), mai cu séma in sa pre dnulu rectoru F...., pe focu. Acum la inceputu cându eră sa se formeze acea societate, acestu domnu se puse pe brânci de a nimici planulu juniloru români.

Neavendu inse incordările-i rezultatulu doritu, elu si-a rezervatu serviciile pentru o ocaziune mai convenienta. Acest'a ocaziune o si gasi dn'a sea la inceputulu anului scolaru currentu, cându 'si manifestá bucuria la o discordia temporala ce se escase intre membrii societátierei. Caus'a acelei neintielegeri in sa viindu din afara, membrii societátierei au cunoscutu pericolulu si s'au si intielesu la momentu. Domnulu susu numitu vediendu ca si acum'a i-a caditu friptur'a din dinti, 'si reversá urgia asupr'a fiintieloru ce-i se pareau a-i stá in cale. Astfelu dilele trecute elimina din seminaru pre secretariulu activu alu Arborósei care de altcum nu a avutu in viétia sea nici macaru inculparea cea mai mica, si care si afara de această a fostu pentru alumnii modelu in purtare.

Apoi cu alte midilóce a lucratu intr'acolo, incátu si altu june — vicepresiedintele Arborósei — dilele trecute i cadu cá victima. Acest'a adeca ne mai putendu resistá nedreptátiloru ce trebuiá sa le sufere din partea dlui F. a fostu nevoitu a parasí institutul.

Astfelu fiindu trebile pre la noi ve rogámu inca odata stimat dle re-

dactoru, primiti aceste in diariulu domniei Vóstre, cá si cei de dincolo sa véda cum se lucra cu fratii loru de aici.

Romani'a.

Galati, 22 Decembre 1876.

Scirea ce ne semnaléza astadi telegrafulu ca s'a trimisu din Constantinopole „Gazetei de Coloni'a“ este pre cátu de seriósá, pre atátu de semnificativa. Depesi'a din 2 Ianuarie nu spune nimicu mai putienu decâtu ca Turci'a n'a invetiatu nimicu si nici a uitatu ce-va din vechiele sele deprinderi. Aroganta si astuta, ea cauta a paralisá actiunea binefacátore a Europei sub masc'a unei constitutiuni bizare ce si-a improvisatu ad-hoc. — Intiepciunea puteriloru, Turci'a cauta astadi a o traduce in slabiciune, si pâna acum pare a avé totu aerulu ca nu va primí nimicu din ce voru statuá plenipotentiarii in conferintia, de óre-ce ea fiindu statutu constitutionalu, nu póte luá alte mesuri decâtu acele ce le va legiferá adunarea si senatululu seu. — Léta dar' unu tempu si o munca perduta cu totulu in zadaru. Lucrurile revinu totu in starea loru incepatóre, si, dupa ce Europ'a a facutu tóte oscilatiunile, va fini póte prin a intielege ca nu platea ostenéla atátoru gratiositáti pentru unu statutu ce inderetnicu se refusa dela ori-ce serviciu ce se ceru causei civilizatiunei.

Ce e mai straniu inse si mai gravu pentru noi cá români e atitudinea dusimánósa cu care Turci'a voiesce a remânea statornica cátra români. In schimbulu unei conduite corecte si leale ce amu pastratu cu fidelitate cátra inalt'a Pórta chiaru in tempii cei mai grei, Turci'a ne raspunde — dupa cátu suntemu informati — prin a refusá categoricu ori-ce propuneri facute de trimisulu nostru la Constantinopole, neincetându a ne dá calificarea de raia in tóte intretinerile diplomatice, ier' spre culmea umilirii, ne inscrie in constitutiunea sea cá provincia privilegiata a imperiulu si da ordinu a se face óbservare biroului telegrafo-postalu otomanu dela Iticani pentru neregularitáti. — Deplângemu starea de umilire revoltátore in care amu ajunsu, si nu avemu destula indignare in sufletu spre a protestá contra cutezării cu care se atentéza la onórea si demnitaea nóstra de statutu suveranu, liberu si autonomu. — O interpelare scimu ca s'a adresatu in camera aproposito de această, si unu consiliu de ministri suntemu informati ca s'a tienutu spre a redigea unu protestu energeticu contra halucináriloru ómeniloru de statutu dela Bosforu. Ieri aflámu ca s'a datu unu nou ordinu de concentrarea trupelorú cáte 15,000 ómeni pre divisiune.

Dorimu numai cá faptele sa ne fie fapte. De ne simtimu in stare, sa revindécámu onórea nóstra intréga si deplina cu aceea demnitate, ouragiu si hotarire de cari nu odata români au scieutu sa deá probe in impregurari grele. De nu putemu această, atunci fugimu de bravade si ridiculu, cari acidu si deconsidera prestigiulu unei tieri. Nu avemu trebuintia sa repetimu simtiemintele si credintiele nóstre, cáci ele suntu pre deplinu cunoscute. Noi amu desaprobatu in totu-dé-un'a politic'a de siovaire si echivocu, care duce in totu-dé-un'a la rezultate daunóse. O natiune cá si unu omu trebuie sa aiba o linia bine definita o politica propria mai dinainte cunoscuta si afirmata. Amu esitatu de a spune limpede ce voim si amu finitu prin a nu fi considerati nici in cele mai legitime dorintie. Amu cheltuitu tempulu in frase diplomatice si amu ajunsu a nu avea destula vreme spre a ne desface de ele. O mâna de Montenegri si unu pumnul de serbi au valoratu mai multu in ochii Portii de cátu o dróe

de români. Caus'a este ca ei au spus curatu ce voiau, chiaru cu risicul de a superá pre multu delicat'a Europa, atátu de iritata la inceputu si atátu de afabila de a i indatorí cátra finitu. Noi amu continuatu a fi o tíera de vorba, si de vorbe lungi ni se face parte pâna in sfersitu.

Diplomatia prinde mai bine pre statele mari, si actiunea convine mai multu stateloru mici. In casu de cadere, ele celu putienu suntu acoperite de marirea morala a sufletului; pre cale diplomatica suntu ridicule, pentru ca se scie mai dinainte ca suntu neputinciose. Nu profesamu actiunea cá dogma de statu in politic'a unei tieri, dar' in anume circumstantie ea e singur'a cale ce are sortii demnitátiei. Dela epoc'a regenerárii nóstre sociale suntemu mereu intiepati prin cele mai reutacióse procedári a multu superaciósei nóstre suzerane. La tóte amu respunsu cu vorbe dulci, si astadi suntemu resplatiti cu fapte aspre. De vomu continuá totu ast-feliu, vomu finí prin a avea sórtea ce ni se cuvine. O natiune ce nu scie sa traiésca, aru trebuí celu putienu sa scie sa móra. Ierte-ni-se acésta expansiune a sufletului, ránitu pâna in adenculu seu de atát'a umilire si malitia ce arunca ómenii dela Bosforu asupr'a unei natiuni ce nu are alta culpa decátu ca e mica, si n'a comis alta crima decátu ca cu jert'fa sea si-a pastratu cu lealitate si onóre angagiamentele sele de tíera neutra. Fia cá cu acésta sa se termine cea din urma ilusiune ce ne mai putemu face despre recunoscint'a turcesca!

„V. C.“

Varietáti.

Generalulu Traianu Dod'a, spunea înainte cu câte-va dile, „N. fr. Pr.“, ca a intratu in servitiulu armatei române si ca la Calafatu va primí postulu de capu alu statului majoru. „Kar. Ztg.“ vine mai in urma si asigura ca din tóte cele dise de „N. fr. Pr.“ nu este nici unu cuventu adevratu.

Reuniunea femeiloru române din Brasiovu va arangia in sér'a de 15/27 Ianuarie 1876 in sal'a Redutei din Brasiovu balulu indatinatu in favorulu fetitieloru serace. — Biletulu de intrare la acestu balu costa 1 fl. 50 cr. v. a.

De óre-ce venitul acestui balu servesce pentru inaintarea unui scopu filantropicu, se ascépta unu spriginu caldurosu din partea tuturoru acelor'a care dorescu cultur'a secului femeescu.

Pentru cei arsi din Sebesiu. Au mai intratu deuna-dile la comitetulu pentru impartirea de ajuto're romániloru din S. Sebesiu dearsi in primaver'a anulu 1875 prin dlu Dr. Maieru professoru in Naseudu, urmatórele colecte si anume:

1. din comun'a Salv'a 2. fl. — v. a.

2. „ „ „ Bichigiú 1 fl. — „ „

3. „ „ „ Ribisiór'a 1 fl. 70 cr.

Laolalta 4 fl. 70 cr.

Sum'a acést'a s'au distribuitu la 9 nenorociti, dintre cari 8 au cape-tatu câte 50 cr. unulu; iéra unei veduve s'au datu 70 cr., vine deci sub-semnatulu comitetu in numele celoru ajutorati a aduce respectiviloru bine-facatori multiamita publica.

Comitetulu.

Simucidere. Generalulu Urbanu cunoscutu in Transilvania din anii 1848—49 candu era comandantu alu regimentului romanu II. dela Nasaudu, s'a sinucisu in diua de anulu nou in Brünn ducanduse intr'unu confortabilu catra spitalulu militaru. Caus'a se dice a fi fostu referintie de avere.

Multiamita publica. Si binefacerile cele mai neinsemnate, románulu dela natura este inclinat a le primí cu cea mai pietósa satisfaciune; cu atátu mai vertosu apoi, cându binefacerea are un'a intentiune sánta, su-

blima, elu — románulu — in sentie-mentulu seu evlaviosu nu o póte trece cu vederea, fár' a dá espresiuene via sentimenteloru sele de recunoscintia si multiamita. O binefacere, mare ori mica, este binefacere, este marinimositate, si privita dupa valorulu ei internu moralu, religiosu, filerulu veduve serace face asemenea aurului si argintulu celui bogatu. Din aceste considerante dar' subscrisulu comitetu, si tiene de sánta datorintia si chiamare a esprime recunoscint'a si multiamit'a sa publica Multu onorat. domnu Zachari'a Boiu assesoru cons. pentru binefacerea cu carea ne-a onoratu, donándu bibliotecei scolastice din Idicelu trei opuri, si anume: „Cuventári bisericesci“, Institutulu de baieti „Maioru Mis'a Anastasieviciu“ din Clejani si Notiuni de „Igien'a privata.“ Acestu donu, la parere micu, in realitate inse mare, cáci scopulu i este sublimu, comitetulu lu primesce cu cea mai via placere privindu intr'ensulu atátu bunavointia si predilectiunea generale, cátu si indemnulu de care comitetulu trebuie se fia petrónsu pentru inaintarea in cultura a tinereloru nóstre odrasle.

Din siedinti'a comitetului parochiale gr. or. tienuta la Idicelu in 19 Decembre v. 1876.

Pentru comitetulu parochiale. Galathionu Siagaú, presied. comitet.

Politia data in arenda. „N. Hrl.“ spune ca in comun'a Bacs-Földvár s'a datu in arenda politia locala. Comun'a platesce intreprindietoriulu Alesandru Ivanici 4800 fl. pe anu iéra acest'a e obligatu a ingrigí pentru sustienerea securitátiei publice. Intreprindietoriulu garantéza obligamentulu lúatu asupr'a si cu 50 lantiuri de mosia!

Comora. Unu tieranu din apropierea Veronei a vrutu sa-si faca unu ghiatiaru. Sapandu elu si cu alti siepte lucratori, la o afundime cam de optu-dieci centimetri, a datu de o urna cam de 40 centimetri in diametru. Desfacandu urn'a a aflatu intrens'a 110 chilogrami de monete diverse de argintu. Monetele suntu bine conservate si tóte au marimea celoru de pe timpulu imparitiloru. Se afla intre densele piese de pe timpulu lui Probu, Diocletianu, Aurelianu, Numerianu, Carinu, Claudianu, Macrinu, Flavianu, Massimianu, Marcu Claudiu, Tacitu, Galienu, si Claudiu. Pretiulu moneteloru face 8000 pana la 9000 lire. Monetele fura transportate numai de catu in casa unui Dr. Bertoli la Casaleno, la intervenirea caruia s'a sapatu mai departe si s'au mai aflatu si alte urne si vase precum si monete, numerulu moneteloru face preste 40,000.

Targulu Sabiului de tíera, care de astadata a caditu pe a treia di de craciunulu nostru, s'a distinsu intre tóte tergurile. Elu a fostu unulu dintre cele mai slabe terguri. Putieni vendietori, dara si mai putini cumparatori.

Spioni si ruble. Lui „Kelet“ i se scie cá pre teritoriulu comitatului Solnocu—Dobác'a aparú agitatori contr'a statului si ca agitatorii au bani rusesci. Comítele supremu a si dispusu cele de lipsa pentru a dá de urm'a agitatoriloru si a-i arestá.

Carte oprita. „Istori'a Romaniloru. Manuale didacticu pentru scólele populare romane“ a cárei autoru este Ioanu Tuducescu invetiati. gr. or. in Lipov'a este oprita de in. regimu, dupa cum so dice, din cauza ca provóca ur'a intre rasse si pentru ca nu armonéza cu referintiele politice a le statului.

Loteria de obligatiuni urbariale transilvane. La sortirea dela 31 Decembre s'a trasu: cu cuponi: 50 fl. Nr. 416 430 590 1600 3078 3587 3761 4526 5706 7048 7064 7118 10048 11503 12508 13842 16063 16346 [16504 17989 18025 18970

20939	22404	21434	21846	21854
21960	21979	de 100 fl.	Nr. 45	737
1035	1292	1717	3076	3295 3556
4234	4403	4874	7847	8032 8199
8280	9406	9461	9995	10663 10747
10784	12237	14655	14964	16663 63
21286	21426	21741	21960	23466
24138	24256	25124	25197	25285
25898	26393	26802	28330	28637
28799	29990	30339	21631	32201
32758	33496	36153	36250	37087
37550	40931	41288	41826	43196
43333	43722	43806	46280	46404
47473	47703	48191	48260	48958
49285	49829	50249	50961	51234
51454	51931	52574	52596	53841
54680	55803	58159	58216	58635
59077	59162	59224	59942	60008
60316	61766	61958	62766	63308
63613	65500	66054	66912	66916
66998	67013	67093	67107	67145
67229;	cu 500 fl.	Nr. 11	108	723
2822	3287	4022	5547	6132 7651
7958	8067	9812	9986	10283 10469;
cu 1000 fl.	Nr. 510	545	598	1445
1908	2109	3037	3523	4613 5678
7031	7259	7325	7584	8395 8724
9160	9569	9725	10257	11176 11402
11806	12521	13542	14543	15277
17035	17345	17487	17925	18387
19489;	cu pretiulu de	800 fl.	Nr.	
20890	20970	21424	21571	21631
21709	21767	22022	22329	22580
22613	22667	23102	23159	23193
23736	23744	23747	23827	24135
24193	24298	24369	24394	24438
24481	24545	24609	23654	24722
24809	24893	24947	25250	25268
25269	25297	25298	25334	25408
25439	25451	25522;	cu 5000 fl.	
Nr. 286	1373	1712	2174;	cu 10.000 fl.
Nr. 1819.	Lit. A.	Obligatiuni:	Nr.	
1444	à 10.100 fl.	Nr.	3362	à 1080 fl.

Sciri telegrafice.

Constantinopole 6 Ianuaru. Situatiunea neschimbata. Convorbirile delegatoru europeni intre sine si cu turcii se continua, pentru-cá turcii sa nu faca opositiune formala propuneriloru, cari si puterile europene suntu aplecate a le modificá. Este sperantia, ca convorbirile voru face possibila siedinti'a de luni.

Vien'a 7 Ianuaru. „Pol. Corr.“ anuncia 'sámbata sér'a pe cale telegrafica din Constantinopole: Negociárilu oficióse dintre delegati si ministri turcesci inca n'avura dreptu rezultatu o apropiare. Pórt'a, cu tóte ca cunosco program'a conferintiei staruiesce pre-langa refusulu de a-lu discutá; de alta parte delegatii nu voru sa discuteze contr'apropunerile turcesci. Déca nu succede a schimbá parerile portiei, este intrebarea déca va mai avé locu o alta siedintia, ca atunci puterile voru indreptá o sommatiune portiei.

Parisu 7 Ianuaru. Sultanulu a chiamatu pre Sadik la Constantinopole, cá sa ajute ministriloru si plenipotentiatoru la oper'a reformeloru si conferintiei. Sadik va ajunge la finea septamánei celei mai de aprópe la Constantinopole.

Bucuresci 7 Ianuaru. Ministrulu de afaceri publice Dem. Sturz'a a demissiu-natu eri séra. O hotarire din partea princi-pelul domnitoriu inca nu a urmatu.

Vien'a 7 Ianuaru. „Tagblatt“ anuncia: Indata ce conferintia s'aru sparge rusii voru merge inainte. Marele duce Nicolau tiene comand'a superióra. Este lucru indoiosu déca tiarulu va veni la Chisienáu. Delegatulu Franciei, Chaudordy a protestatu contr'a oricárei restringeri a drepturiloru Romaniei garantate de tratatulu dela Parisu.

Triestu 7 Ianuaru. Coloni'a grecésca de aici a deschisu subscriptiune pentru fondulu de resbelu „Athonon.“ In diu'a dintáiu s'au semnatu 34,000 fl.

Constantinopole 8 Ianuaru. In siedin-tia de astadi a combaturu Corti, reprezentantulu Italiei, argumentele desfasiurate de Savfet pasi'a in siedinti'a din urma. Salis-bury a spriginu pe Corti. Cu tóte aceste turcii inca nu staruiescu asupr'a unoru puncte anumite; au participatu la

convorbirile cari s'au inceputu asupr'a ces-tiunei de garantii si cu deosebire asupr'a organi-fárei comisiunei de supravighiare. Continuarea desbateriloru s'a amanatu pe mercuri. Se crede in genere ca conferintia nu va mai avé decátu numai putiene siedintie.

Vien'a, 9 Ianuaru „Polit. Corr.“ i se anuncia din Constantinopole sub datulu de astadi. Decursulu conferintiei de eri a fostu, preste tóta acceptarea, favorabilu. Cortile-au adusu aminte turciloru ca ei au acceptatu comisiunea pentru reforme cuprinsa in proiectulu lui Andrassy, hpe cându astadi ei respingu comisiunea internationala proiectata numai pe unu anu. Salis ury a spriginu pre Corti si a doveditu ca propunerile conferintiei nu trecu preste bazele principiale ale programei britice. Din aceste s'a desfasiuratu o desbatere concibanta in carea s'a resolutu principialu mai multe puncte.

Londr'a 9 Ianuarin. Ignatieff se dice ca acum de curendu a facutu propunerea, sa se estinda reformele si asupr'a Macedoniai, Epirului si Tesaliei. Representantulu englesu a respunsu: ca nu are instruetiune.

Constantinopole 9 Ianuaru. Turcii au indigitatu in conferintia de eri, ca intra in discussiune pre bas'a proiectului de reforme a lui Andrassy. Este probabilu ca máne se incepe discussiunea pre bas'a acést'a.

Burs'a de Vien'a.

Din 29 Dec 1876. (10 Ian. 1877.)

Metalicele 5%	61	30
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	67	60
Imprumutulu de statu din 1860...	112	—
Actiuni de banca	808	—
Actiuni de creditu	141	—
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	125	55
„ „ „ Temisiorene	73	80
„ „ „ Ardelenesci	71	—
„ „ „ Croato-slavone	71	50
London	—	—
Argintu	114	80
Galbinu	5	96
Napoleonu d'auru (poli)	10	00½
Valut'a nóua imperiale germána...	61	70

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochiale de clas'a III. in comun'a Ruj'a protopresbiteratulu gr. or. Nocrichiu-Cincu-mare, se escrie prin acést'a concursu pâna la 20 Ianuaru 1877.

Emolumintele suntu:

- dela 60 familii románi câte un'a ferdela de bucate in grauntie, si dela 36 familii neorustice câte un'a jumetate ferdela.
- folosulu de pe portiunea canonica pamentu aratoriu si de fenatiu 10 jugere 700□. clas'a I. si II.
- Venitele stolari dela 96 familii statorite de sinodulu ppresbiterale.
- dela 96 familii câte un'a di de lucru cu palm'a
- Lemnele trebuinciose de focu si folosulu de un'a curte parochiala, pe care poporul va cladí in curendu namestiele recerute, — care impreuna dau sum'a de 403 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si asterne concursele instruite in intielesulu statutului organicu pâna la terminulu indicatu la subscrisulu.

Nocrichiu in 20 Decembre 1876.

In cointelegere cu comitetulu parochialu.

Oficiulu ppresbiteralu gr. or.
G. Maieru,
Adm. pprescu.

1—3